

ADEKVATA BOSTÄDER

VERKTYGSLÅDA FÖR LIKA RÄTT LOKALA INSATSER MOT RASISM

European
Coalition
of Cities

against Racism

International Coalition
of Inclusive and
Sustainable Cities – ICCAR

Co-funded by
the European Union

Varför behövs den?
Utgångspunkter
Från ord till handling
Uppföljning

VERKTYGSLÅDA FÖR LIKA RÄTT LOKALA INSATSER MOT RASISM

ADEKVATA BOSTÄDER

KOMMUNEN AGERAR I SIN ROLL SOM EN

- demokratisk institution
- **regelskapare**
- **arbetsgivare**
- **tjänsteleverantör**
- **offentlig upphandlare**

ECCAR:S TIOPUNKTSHANDLINGPLAN

- 1. Större vaksamhet mot rasism**
2. Analyser av rasism och diskriminering och övervakning av den lokala politiken
3. Bättre stöd till offren för rasism och diskriminering
4. Mer delaktiga och bättre informerade invånare
5. Kommunen som ger sitt aktiva stöd till lika rätt
- 6. Kommunen som aktivt främjar lika rätt som arbetsgivare och tjänsteleverantör**
- 7. Rättvis tillgång till bostäder**
8. Utmanande av rasism och diskriminering genom utbildning
9. Främjandet av kulturell mångfald
10. Hatbrott och konflikthantering

Projektet samordnades av ETC Graz, och genomfördes med följande partners:

Stockholms universitet - SU (Sverige)

Universitetet i Padova - Mänskliga rättigheter - HRC Padova (Italien)

Centrum för europeisk konstitutionell rätt - CECL (Grekland)

Otherness Foundation - NEKI (Ungern)

Cidalia (Spanien)

Europeiska koalitionen av städer mot rasism (ECCAR e.V.)

UNESCO som medlem av ICCAR (International Coalition of Sustainable and Inclusive Cities)

Redaktörer: Isabella Meier, Ingrid Nicoletti, Klaus Starl, Paul Lappalainen

Utgåva: 2.0 februari 2017, Graz – Stockholm - Potsdam

Verktyslåda för lika rätt förverkligades med stöd från Europeiska kommissionen, UNESCO, Europeiska koalitionen för städer mot rasism (ECCAR), Open Society Foundation – At Home in Europe, ETC Graz och städerna Bern, Bologna, Esch-sur-Alzette, Gent, Graz, Potsdam, Rotterdam, Wien och Zürich.

Denna publikation har möjliggjorts med ekonomiskt stöd från EU-kommissionens program för rättigheter, jämlikhet och medborgarskap (RAC) (ADPOLIS JUST/2014/RDIS/AG/DISC/ 8084). Innehållet i denna publikation är ETC Graz och dess samarbetspartners ansvar och får inte på något sätt ses som uttryck för Europeiska kommissionens åsikter.

INLEDNING

Verktyslåda för lika rätt är en handbok som ska ge stöd till städer när de genomför lokala strategier för att framgångsrikt motverka rasism och diskriminering eller justera befintliga strategier. Verktyslåda för lika rätt innehåller erfarenhetsbaserade stegvisa instruktioner för att genomföra konkreta åtgärder, som inleds med utformning av åtgärderna och avslutas med resultatutvärdering. Hela innehållet baseras på expertkunskap som har förmedlats av erfarna beslutsfattare och tjänstemän i olika europeiska städer.

Vårt mål har varit att ge förslag som är så konkreta som möjligt. Vi uppmanar er att läsa denna verktyslåda som en samlad bild av den expertkunskap som finns hos kollegor i andra städer och utnyttja det som verkar användbart för er stad.

Det skulle inte ha varit möjligt att skapa denna verktyslåda utan stöd från ett antal städer och medarbetare, som delade med sig av erfarenheter, kunskaper och tid. ECCAR och redaktörerna tackar alla deltagande städer för deras bidrag och gästfrihet, särskilt:

Agia Varvara (Grekland)

Aten (Grekland)

Barcelona (Spanien)

Berlin (Tyskland)

Bern (Schweiz)

Bilbao (Spanien)

Bologna (Italien)

Botkyrka (Sverige)

Budapest (Ungern)

Castilla-La Mancha (Spanien)

Esch-sur-Alzette (Luxembourg)

Gent (Belgien)

Graz (Österrike)

Madrid (Spanien)

Malmö (Sverige)

Nantes (Frankrike)

Pecs (Ungern)

Potsdam (Tyskland)

Rotterdam (Nederländerna)

Santa Cruz (Spanien)

Sevilla (Spanien)

Toulouse (Frankrike)

Turin (Italien)

Valencia (Spanien)

Wien (Österrike)

Zürich (Schweiz)

ADEKVATA BOSTÄDER

VARFÖR BEHÖVS DEN? 10

UTGÅNGSPUNKTER 12

→ TAK ÖVER HUVUDET	12
Steg Samla de relevanta intressenter	12
UTVECKLA UPPLÄGGET	12
Steg Definiera målen och målgrupperna	12
Steg Bestäm villkoren	12
Steg Konsolidera och förstärk befintliga bostadstjänster	13
→ TILLGÅNG TILL BOSTÄDER	14
Steg Förbered en studie för att få fram bevis för diskriminering	14
Steg Bestäm metod för studien	15
Steg Publicering av resultaten	16
Steg Involvera intressenterna	17
Steg Informera intressenterna om diskriminering	18
Steg Arrangera en inledande konferens	19
Steg Genomför regelbundna rundabordsamtal med intressenterna	19
Steg Diskutera möjliga aktioner till förmån för icke-diskriminering på bostadsmarknaden.	19
Steg Skapa en kvalitetsmärkning för "bostadsförmedlingar som praktiserar jämlikhet"	20
→ LAGAR MOT DISKRIMINERING PÅ BOSTADSMARKNADEN	21
→ STÖD FÖR DISKRIMINERINGSOFFER	22
→ SÄKRA EN GRUNDLÄGGANDE INFRASTRUKTUR OCH MOTVERKA SEGREGERING	23
PLANERING OCH ENGAGEMANG AV INTRESSENTER	24
Steg Samla relevanta intressenter	24
Steg Genomför en behovsanalys	24
Steg Utse en förvaltningskommitté.	25

UTVECKLA UPPLÄGGET	27
Steg Precisera mål och konkreta åtgärder	27
UPPLÄGG	28
<hr/>	
FRÅN ORD TILL HANDLING	31
<hr/>	
Steg Öppna ett ändamålsenligt, tillgängligt kontor	31
DET DAGLIGA ARBETET	32
Steg Försäkra er om ordentlig kommunikation och samordning	32
Steg Se till att det pågår oavbruten kommunikation med användarna och partners	32
<hr/>	
UPPFÖLJNING	34
<hr/>	
FRAMGÅNGSFAKTORER	34
GENOMSLAG OCH RESULTAT	35
RESURSER OCH EXEMPEL	36

ADEKVATA BOSTÄDER

Detta kapitel om bostäder och boende kombinerar flera strategier och frågor relaterade till rätten till adekvata bostäder, vilket inkluderar tillgång, tillgängligheten och godtagbarhet.

Detta kapitel inleds med att diskutera hur man förmedlar akutboende till nyanlända invandrare. Det tar sedan upp frågan om tillgång till och tillgänglighet av bostäder med förslag på hur man kan öka medvetenheten om diskriminering och bilda allianser för att motverka diskriminering på bostadsmarknaden. Frågan om bostädernas godtagbarhet behandlas genom en sammanfattning av vissa städers erfarenheter av att förbättra grundläggande infrastruktur och sociala inkludering av marginaliserade stadsdelar.

I den internationella konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering (ICERD) görs det tydligt att **”man med rasdiskriminering avser varje distinktion, uteslutande eller preferens på grund av ras, hudfärg, härkomst eller nationellt eller etniskt ursprung ...”**

”Distinktion“ innebär att en person definieras som annorlunda på grundval av ”ras“, hudfärg, etnicitet, härkomst, födelse, religion eller språk (enligt biologiska och kulturella beteckningar), vilket rättfärdigar skilda rättigheter på strukturell nivå. Motsatsen till distinktion är jämlikhet. Med jämlikhet menas både ett tillstånd och en process.

Med ”uteslutning“ menas att personer nekas tillgång till och åtnjutande av mänskliga rättigheter. EU har accepterat termen social uteslutning/exkludering så som den har definierats av ILO men utvidgat definitionen genom att betona att social exkludering sker när människor inte kan delta fullt ut eller bidra inom samhället på grund av ”förvägrandet av civila, politiska, sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter“. Det anges i definitionerna att uteslutning (exkludering) beror på ”en kombination av hopplänkade problem som arbetslöshet, bristande yrkesskicklighet, låga inkomster, dåliga bostäder, dålig hälsa och nedbrytning av familjer“. Att delta är en förutsättning likaväl som syftet med mänskliga rättigheter. Motsatsen till uteslutning är inkludering.

”Begränsning“ innebär en inskränkning av åtnjutandet av mänskliga rättigheter i praktiken. Den positiva motsvarigheten är att ha ”lika möjligheter“.

”Preferens“ innebär privilegier för en person på grund av ”ras“, hudfärg, etnicitet, härkomst, födelse, religion eller språk jämfört med en annan person. Symmetriskt behandlas en person sämre jämfört med en annan. Den positiva motsvarigheten till denna inställning är ”jämlig behandling“.

Strategier och åtgärder som framgångsrikt motverkar etnisk diskriminering måste därför bidra till de positiva motsvarigheterna till diskrimineringens fyra dimensioner.

Att motverka diskriminering innebär därför att öka jämlikhet, inkludering, lika möjligheter och/eller likabehandling.

→ **ADEKVAT BOENDE** som politik som beskrivs i detta kapitel motverkar diskriminering genom att främja **jämlikhet, deltagande, jämlikhet** och **likabehandling** för att förhindra eller undanröja begränsningar i tillgången till mänskliga rättigheter.

KONTEXT

Följande kapitel baseras på intervjuer med initiativtagare, tjänstemän, politiker, socialtjänstmottagare, NGO medlemmar, lärare, etc., i städerna Gent (Belgien), Torino (Italien) och Pécs (Ungern). Kapitlet kompletterades med information från staden Villeurbanne (Frankrike).

VARFÖR BEHÖVS DEN?

En övergripande policy, så som den beskrivs i det här kapitlet, rekommenderas eftersom:

- Bristande integration som konsekvens av brist på adekvata bostäder är en potentiell trygghetsrisk för hela staden.
- En integrationspolitik som syftar till att ge invandrare tak över huvudet är viktig, men det räcker inte för att bidra till en hållbar integration som ska leda till fördjupade kontakter mellan nyinflyttade och den inhemska befolkningen och skapa en god grund för delaktighet i samhället.
- En inkluderande politik syftar till att skapa en känsla av tillhörighet hos alla invånare i staden i förhållande till deras bostadsområde. Den skapar en grund för identifiering för ALLA boende (och inte bara de privilegierade som förmår definiera ett områdes "karaktär").

Hur gynnas staden?

- Vitala behov för varje människa garanteras: att hitta tak över huvudet, ha lika möjligheter att hitta någonstans att bo och att bo på ett ställe som möjliggör god hälsa och delaktighet i samhället.
- Undvika kostsamma konsekvenser som orsakas av social exkludering av befolkningen i ett område.
- Sociala konflikter förebyggs och reduceras.
- Förbättrade livsvillkor för boende i olika områden.
- Segregering motverkas i viktiga delar av staden; marginaliserade områden i staden återintegreras.
- En minskning av hälsorisker som orsakas av dåliga sanitära förhållanden.
- Ökad förmåga till självförsörjning för invånarna (de har bättre tillgång till utbildning och arbete och kan betala hyran).
- Ett engagerat och aktivt lokalsamhälle.
- Politiken bäddar för framtida investeringar i området.
- Förbättrad kommunikation och samarbete mellan stadsförvaltningen, lokala NGO:er och dem som bor i området.
- Känslan av att tillhöra ett visst område reducerar vandalism.

BEGRÄNSNINGAR

Åtgärder som gäller bostäder och bostadsområden kan inte på egen hand lösa större fattigdomsproblem (till exempel kan hyresgäster utan inkomster inte betala hyra och elektricitet för lägenheter de vill ha). Erfarna kommuner rapporterar att boende i allvarligt marginaliserade områden som växt upp i fattigdom och segregering kunde ha svårt att ta tillvara de möjligheter till undervisning och anställning som erbjuds genom stadens utvecklingspolitik. En stad som inkluderade en yrkesutbildning (t ex som stenhuggare eller målare) i ett projekt för att renovera nedgångna bostadshus upptäckte att deltagarna inte kände till hur de förväntades arbeta (komma i tid, hur man tar till sig och behåller vissa kunskaper angående arbetet osv). Den här staden rekommenderar därför att man i förväg överväger vad som kan uträttas tillsammans med målgruppen och hela tiden kombinerar infrastrukturutveckling med socialt arbete.

UTGÅNGSPUNKTER

→ TAK ÖVER HUVUDET

Första delen av det här kapitlet tar upp tillfälliga bostäder för hemlösa eller personer som riskerar bli hemlösa. Tillfälliga bostäder syftar enligt förslag i det här kapitlet, till att överbrygga den kritiska perioden efter ankomsten för nya invandrare som inte har inkvartering eller familjenätverk som tar emot dem tills de hittar en bostad på egen hand. Deras situation är särskilt kritisk på grund av språkhinder, brist på kunskap om stadens faciliteter och de resurser som finns. Städer brukar ställa upp med tillfälliga bostäder i samarbete med sociala organisationer, bland annat genom att erbjuda offentliga subventioner.

1

STEG Samla de relevanta intressenter

Relevanta intressenter är kommunfullmäktige, socialarbetare, organisationer i civilsamhället/NGO:er som redan har erfarenhet och är aktiva när det gäller att ställa upp med tillfälliga bostäder och hantera olika sociala och interkulturella frågor. Det rekommenderas att man inkluderar alla kommunala förvaltningar som har en koppling till frågan som t ex sådana som har ansvar för boende/bostäder, arbete, utbildning och kultur.

UTVECKLA UPPLÄGGET

2

STEG Definiera målen och målgrupperna

Generella målgrupper är hemlösa eller personer som riskerar bli hemlösa. Diskutera med erfarna intressenter i civilsamhället för- och nackdelar med att ta fram separat boende för specifika grupper (t ex kvinnor, minderåriga). Möjliggör för familjer att bo tillsammans.

3

STEG Bestäm villkoren

Klargör frågor som de följande: Vad är den maximala tiden man får stanna (t ex maximum 7+7 dagar)? Är det ett dagcenter? Är det ett övernattningscenter?

För att hållbart förbättra situationen för målgruppen: arbeta utifrån ett helhetsperspektiv, inte bara utifrån boendefrågan! Planera även för kompletterande åtgärder, till exempel:

- Särskilda subventioner för familjer med ekonomiska svårigheter
- Åtgärder för att täcka grundläggande matbehov (matsal eller matleveranser)
- Hjälp med att få tillgång till hälsovård, t ex genom att följa med användarna när de ska gå genom proceduren för få sjukförsäkring; förklara hälsovårdssystemet; undervisa i hälsovårdskunskap.
- Utbildningsworkshops: språkkurser, matlagning, hushållskunskap.
- Fritidsaktiviteter: sällskapsrum, böcker och tidningar, tillgång till internet och datorer, andra organiserade möjligheter till spel eller idrott.

4

STEG Konsolidera och förstärk befintliga bostadstjänster

Samordna befintliga tjänster som ger stöd åt hemlösa. Diskutera med tjänsteleverantörer vad som behöver kompletteras och hur detta kan ske.

Tips: fortsätt vara flexibel inför anpassning av tjänster till behov som uppstår och kräver snabba reaktioner. Reservera bostäder i nödsituationer.

RISKER, UTMANINGAR**ÅTGÄRDER FÖR ATT MINIMERA RISKERNA**

Behov av nödbostäder överträffar tillgången.

Involvera fler förvaltningar och intressenter för att öka antalet platser. Visa flexibilitet i planeringen.

Att avgöra om politiken är ändamålsenlig och möter behoven.

Analysera tjänsterna regelbundet genom att ställa frågor till tjänsteleverantörer och användarna och justera vid behov.

→ TILLGÅNG TILL BOSTÄDER

Den här sektionen tar upp frågan om diskriminering när det gäller den offentliga och privata bostadsmarknaden. Staden ses i sin funktion som **tjänsteleverantör** och i kapitlet presenteras olika metoder för att **förebygga** och **eliminera diskriminering** och därmed bidra till **likabehandling**.

Faktorer att räkna med när man initierar denna politik är stadens förmåga att påverka bostadsmarknaden och – i samband därmed - huruvida bostadsmarknaden är öppen eller reglerad och om det finns stark eller svag priskontroll.

5

STEG Förbered en studie för att få fram bevis för diskriminering

Intervjuade personer rapporterade om bostadsdiskriminering i många städer. Det är relevant att framhålla tydliga bevis på diskriminering för intressenter i bostadsektorn och stadens tjänstemän om de förnekar att det existerar diskriminering. Praktikprovning (situation testing) tjänar som metod att påvisa diskriminering och det är ett första steg för att höja medvetenheten om diskriminering.

Praktikprovning på bostadsmarknaden är en metod då exempelvis två (påhittade) personer söker samma lägenhet. De skiljer sig enbart i fråga om det kännetecken som ska testas (etnicitet, kön, ålder, funktionsnedsättning, social status, religion eller sexuell läggning). Om de två får olika behandling, är det bevis för diskriminering. Resultatet kan också utnyttjas för att utöva påtryckningar på intressenter i staden för ett samarbete om att inleda åtgärder mot diskriminering.

Tips! Hitta en neutral partner för studien. Gör ett avtal med ett universitet eller någon annan extern forskningsinstitution angående praktikprovning på bostadsmarknaden. Det är inte rekommendabelt att låta staden genomföra praktikprovningen på egen hand, även om det finns kompetent personal och även om det skulle bli billigare. Frågan är politiskt känslig och resultatet kan bli ifrågasatt om det inte genomförts av en utomstående och neutral aktör. Det är viktigt att studien får stöd av borgmästaren och vice borgmästaren (eller kommunalrådet) som ansvarar för bostadsfrågor – åtminstone för att få klartecken för studien.

RISKER, UTMANINGAR

Borgmästaren och vice borgmästaren (eller kommunalrådet) ger inte sitt stöd till praktikprovningen.

ÅTGÄRDER FÖR ATT MINIMERA RISKERNA

Klargör att målet för praktikprovningen inte är att anmäla hyresvärdar eller andra på bostadsmarknaden utan snarare få bevis för eller i varje fall starka indikationer på diskriminering. Inkludera möjligheten till anonym publicering av resultaten (endast totala antalet och andelen incidenter utan att nämna den aktuella hyresvärd, bostadsbolag, mäklare som diskriminerat)!

6

STEG Bestäm metod för studien

Det finns olika metoder för praktikprovning. Ni kan komplettera eller kombinera de olika metoderna.

Praktikprovning per telefon: Låt en person med utländsk brytning ringa på ett antal bostadsannonser och säga: "Hej, jag heter Mohammed – kan jag få hyra den här lägenheten?" och en annan person med lokal brytning ringa och säga: "Hej, jag heter (typiskt lokalt namn, kanske Jens) – kan jag hyra den här lägenheten?" Om ni vill testa hur personer med en funktionsnedsättning behandlas, låt den andra personen (Jens) fråga: "Är lägenheten tillgänglig?" eller "Är servicehundar tillåtna?" Om ni vill testa social status som skäl till diskriminering låt då den andra personen fråga: "Är lägenheten tillgänglig för den som får socialbidrag?" Dokumentera svaren och jämför dem.

Praktikprovning per post: Skicka mejl att du är intresserad av lägenheten och underteckna med namn av olika ursprung eller ställ frågor som ovan. Dokumentera svaren (eller brist på svar) och jämför.

RISKER, UTMANINGAR

Klagomål att resultaten är partiska på grund av icke avsedd diskriminering (vicevärdar vet inte att det innebär diskriminering att vägra tillåta servicehundar i lägenheter).

ÅTGÄRDER FÖR ATT MINIMERA RISKERNA

Var medveten om studiens begränsningar.

7

STEG Publicering av resultaten

Publicera resultaten av praktikprovningen i samarbete med lokala medier. Var medveten om och förbered er på starka reaktioner.

RISKER, UTMANINGAR**ÅTGÄRDER FÖR ATT MINIMERA RISKERNA**

Aktörer på bostadsmarknaden, fastighetsmäklare, hyresvärdar och politiker från olika partier kommer att ogilla undersökningen och se den som ett slags "statlig kontroll".

Starkt politiskt engagemang krävs för att låta en stad sätta i gång en sådan undersökning. Konfrontera motståndare med resultaten och understryk att en undersökning tydligen var nödvändig.

När studien väl har publicerats blir fastighetsmäklare medvetna om att de kan bli undersökta vilket påverkar fortsatt forskning.

Utnyttja dessa omständigheter för ytterligare steg i forskning: efter att ha publicerat den första hemliga undersökningen tillkännager ni en andra omgång och underrättar alla intressenter (t ex genom ett brev). Jämför resultaten av de två undersökningarna.

Undersökningens giltighet ifrågasätts av hyresvärdarna. De förnekar diskriminering och säger att de bara valde ut en person och inte tackade nej till de övriga.

Variera tillämpningen och förklara hur detta beteende påverkas av fördomar.

Dåliga erfarenheter påverkar hyresvärdarnas uppfattning och de känner sig osäkra när det gäller deras egendom.

Man måste fortsätta att arbeta med den inneboende motivationen (det tar längre tid och är mycket svårare än hårdare påföljder men är det enda som fungerar på lång sikt).

Efterfrågan på bostadsmarknaden är större än tillgången vilket gör det lätt att diskriminera.

Erbjud fler sociala och allmännyttiga bostäder om så är möjligt.

Tips! För att det hela ska bli hållbart är det viktigt att ha en överenskommelse med bostadssektorn om fortsatt praktikprovning på bostadsmarknaden. Låt bostadssektorn få undersökningens resultaten först och låt dess representanter kommentera och reflektera innan ni informerar allmänheten.

I sak kan praktikprovning på bostadsmarknaden genomföras i andra städer. Då bör ni undersöka situationen i er egen stad och t ex reflektera över olika faktorer i sammanhanget som t ex relationen mellan efterfrågan och tillgång och befolkningens behov när ni tillämpar metoden.

8

STEG Involvera intressenterna

För en effektiv antidiskrimineringspolitik på bostadsmarknaden behöver man verkligen få kontakt med de olika intressenterna. Höj medvetenheten om diskriminering och erbjud olika alternativ. Ge dem stöd i att ändra sitt beteende.

Intressenter i bostadssektorn:

- stadens bostadsförmedling och bostadsbolag
- halvprivata/privata bostadsförmedlingar
- privata hyresvärdar
- fastighetsmäklare och andra i branschen
- individer som är potentiella måltavlor för diskriminering (hyresgäster, köpare)
- kommunens invånare (grannar)

Ta kontakt med kommunala bostadsbolag och bostadsförmedlingar, privata förmedlare och bostadsbolag och fastighetsmäklare. Börja med att använda redan etablerade kontakter och personer som är positivt intresserade av frågorna. Förklara att målsättningen inte är att nämna och klandra (name and shame) utan att förbättra servicen för alla invånare.

Tips! Om undersökningen visar att en viss bostadsförmedling inte diskriminerade, börja där och motivera den att agera som förebild.

RISKER, UTMANINGAR

Intressenter förnekar att det sker någon diskriminering.

ÅTGÄRDER FÖR ATT MINIMERA RISKERNA

Inrikta er på objektiva resultat: statistik och jämförelser som visar skillnaderna, praktikprovning, rättspraxis – ge offren möjlighet att berätta sina historier, samarbeta med lokala medier och publicera olika fall (anonymt!), stöd antidiskrimineringsbyråer i deras arbete.

RISKER, UTMANINGAR

ÅTGÄRDER FÖR ATT MINIMERA RISKERNA

Temat berör en hel rad målgrupper vilket kan göra det hela svårt att hantera.

Välj att varje år fokusera på en målgrupp.

Politiker oroar sig för kraftigt motstånd från bostadssektorn och delar av befolkningen.

Den politiska viljan kan legitimeras genom legala och demokratiska förpliktelser och/eller regionala/nationella riktlinjer om icke-diskriminering. Bredda synfältet och ta hänsyn också till andra diskrimineringsgrunder än enbart etnicitet.

Privata bostadsförmedlingar är inte intresserade. De tycker att staden ingriper i privata affärer och är upprörda över undersökningen.

Använd vetenskaplig forskning med praktikprovning för att visa att diskriminering är ett problem i den här sektorn och att någonting måste göras. Hänvisa till lagens bestämmelser, och om det inte finns passande lagstiftning hänvisa då till en försämring av privata aktörers offentliga image och potentiell förlust av klienter. Politiskt stöd och påtryckningar behövs för att man ska kunna förhandla med fastighetssektorn.

9

STEG Informera intressenterna om diskriminering

Poängtera delaktighet och inbjud intresserade intressenter till ett arbetsmöte.

Informera fastighetsmäklare om diskriminering och förklara att det finns direkt, indirekt och systematisk diskriminering och att den inte alltid är avsiktlig. Tala med deltagarna om relevanta kriterier när de väljer mellan dem som söker bostad.

En lokal antidiskrimineringsbyrå kan genomföra aktiviteter som höjer medvetenheten och informera bostadsförmedlingar om lagen mot diskriminering. Försök att förklara hur (undermedvetna) fördomar påverkar valet av hyresgäster och kan resultera i diskriminering.

Det går att hitta mer information om antidiskrimineringsbyråer och deras aktiviteter i kapitlet "Antidiskrimineringsbyrå".

Tips! Var medvetna om den särskilda logik som kan gälla på den privata bostadsmarknaden jämfört med den offentliga (i synnerhet social housing). Den privata bostadsmarknaden följer ett ekonomiskt imperativ. Trots detta, förutsatt att de omfattas lagen mot diskriminering, är privata fastighetsmäklare förpliktade att inte diskriminera. "Social housing" baseras på ett socialt imperativ, och reglerna för social housing är för det mesta striktare än för privata bostadsförmedlare. Men även här gäller lagen mot diskriminering.

10

STEG Arrangera en inledande konferens

Arrangera en konferens för organisationer som arbetar med (potentiella) offer för diskriminering. Bjud in föreläsare från andra målgrupper (t ex fastighetsmäklarnas förening, juridiska experter) för att hålla i en workshop, inte bara för att informera utan också för utbyte mellan grupperna. Olika mellanhänder, NGO:er, osv kan ta liknande initiativ utan att känna till varandras aktiviteter. Att sammanföra dem kan ge synergieffekter och underlätta utbytet av praktiska erfarenheter.

Hur når man representanter för bostadssektorn för att inbjuda dem till konferensen?

Utnyttja alla kontakter och nätverk i er förvaltning, andra förvaltningar, stadens bostadsförmedling o s v. Sök upp människor ni varit i kontakt med eller kommer att tänka på och be dem arrangera en workshop. Tanken är att de kan låta frågan gå vidare till andra intresserade personer de känner. Kontakta personer som redan engagerat sig mot diskriminering och/eller är öppna för samtal med intressenter med andra perspektiv. Utnyttja sociala medier för att sprida inbjudningar till workshopen.

11

STEG Genomför regelbundna rundabordssamtal med intressenterna

En hållbar form av utbyte mellan intressenter är att etablera regelbundna rundabordssamtal där representanter för alla intressenter kommer samman, lär känna varandra och varandras perspektiv och utbyter idéer om tänkbara åtgärder mot bostadsdiskriminering.

12

STEG Diskutera möjliga åtgärder till förmån för icke-diskriminering på bostadsmarknaden.

Diskutera med de intressenter som man lyckats utveckla ett samarbete med, vilka åtgärder som skulle kunna genomföras och vad intressenterna skulle kräva av staden för att motverka diskriminering. Förhandla fram en **överenskommelse (en charter) som beskriver samarbetet och engagemanget** mot diskriminering. Bostadsförmedlingar bör kunna få välja åtgärder från en lista med möjliga aktiviteter.

Åtgärder som föreslagits av deltagande städer är följande:

- Gör urvalskriterierna tydligare
- Undervisa fastighetsmäklare i icke-diskriminering
- Stöd till de anställda: analyser av praktik och vägledning, fastställande av objektiva urvalskriterier, standardisering av urvalsprocesser
- Bidra till att höja medvetenheten om diskriminering på bostadsmarknaden
- Bättre information för människor som söker bostäder om urvalskriterierna (gäller i huvudsak social housing)
- Åtar sig att acceptera externt och oanmält testande av diskriminering (praktikprovning)

Ett viktigt mål är att komma **överens om externa och oanmälda tester**. Man kan erbjuda de bostadsförmedlingar som deltar att de ska bli de första som får tillgång till resultaten så att de kan bedöma hur de vill behandla dem. Rekommendera samarbete med en lokal antidiskrimineringsbyrå som ger stöd åt offer för bostadsdiskriminering. Formulera en överenskommelse som ger ansvar åt sektorn men också lämnar utrymme för möjliga påtryckningar genom att publicera undersökningsresultat och/eller låta fall utredas av antidiskrimineringsbyrån.

13

STEG Skapa en kvalitetsmärkning för ”bostadsförmedlingar som praktiserar jämlikhet“

Genomför en synlig validering av god praktik. Utforma en kvalitetsmärkning som överlämnas till bostadsförmedlingar som åtar sig att leva upp till åtagandena enligt ovan och förbinder sig att godta praktikprövning. Se till att det finns möjligheter att synliggöra den här kvalitetsmärkningen, t ex på stadens hemsida, i särskilda tidningar och lokala medier för att ge bostadsförmedlingarna incitament att delta.

RISKER, UTMANINGAR

ÅTGÄRDER FÖR ATT MINIMERA RISKERNA

Svårigheter att förmå bostadsförmedlare/
bostadsbolag att engagera sig

Forskningsresultat är viktiga. Bostadsförmedlare bryr sig om sin image.

Bygg vidare på branschens egna förslag: chansen att förändra ökar när åtgärderna inte är påtvingade utan har utvecklats av branschen själv.

Stöd aktörer inom sektorn som känner engagemang i arbetet mot diskriminering, t ex genom att inbjuda dem som experter till andra arrangemang som är relevanta för intressenterna, genom att erbjuda en workshop för deras anställda o s v.

Vissa aktörer har rasistiska attityder och är ointresserade av insatser för att höja medvetenheten

Gör fler praktikprövningar för att identifiera dessa aktörer och få fram bevis för prövning i domstol.

Regionala och/eller nationella lagar begränsar stadens möjligheter att agera.

En rimlig åtgärd är att förmå hyresvärdar att ange priset för en lägenhet i annonsen och om så inte sker utfärda administrativa böter.

RISKER, UTMANINGAR

Ekonomiskt intresse och kundens inställning (t ex ägarens önskan att enbart eftersöka "nationella" hyresgäster) är starkare än engagemanget för icke-diskriminering.

ÅTGÄRDER FÖR ATT MINIMERA RISKERNA

Se till att kvalitetsmärkningen blir så viktig på marknaden att den påverkar olika aktörers intresse för att delta.

→ LAGAR MOT DISKRIMINERING PÅ BOSTADSMARKNADEN

Lagstiftningen utgör en gräns för hur stora påtryckningar som kan tillgripas mot bostadsförmedlare för att de inte ska diskriminera. Om lagen inte är tillräcklig för att man ska kunna kritisera bostadsförmedlare som diskriminerar, kan man försöka sätta press på dem genom att påverka deras offentliga image.

Om antidiskrimineringslagen är regional eller nationell har en stad ingen möjlighet att förstärka påföljder för rasistisk/diskriminerande beteende inom bostadssektorn. Alltså bör man försöka påverka på relevant nivå för att förstärka påföljderna. Använd den bevisning som framkommit genom praktikprovningen och andra åtgärder för att höja medvetenheten. Presentera er stad som förebild.

En antidiskrimineringsbyrå kan också konfrontera fastighetsmäklare/bostadsbolag med anklagelser om diskriminering. En antidiskrimineringsbyrå kan aktiveras även om lagen inte ger utrymme för en stämningsansökan och/eller om offret föredrar en förlikning.

→ STÖD FÖR DISKRIMINERINGSOFFER

Utöver de "normala" initiativ för att stödja diskrimineringsoffer som erbjuds av en antidiskrimineringsbyrå rapporterade personer vi intervjuade om goda erfarenheter av ett så kallat "kompisprojekt". Det rör sig om att ge stöd åt människor som finner det besvärligt att effektivt presentera sig själva inför fastighetsförmedlare eller hyresvärdar. Medlemmar av grupper som är särskilt utsatta för diskriminering när det gäller att få bostad – t ex ensamboende ungdomar under 18 års ålder, människor som är beroende av socialtjänsten, medlemmar av en etnicitet som diskrimineras – kan utnyttja individuell coaching och intervjuer för att vinna självförtroende när de söker bostad. Intervjuade personer rapporterade positiva erfarenheter med innovativa plattformar på nätet och projekt som matchar individer som har en lägenhet att hyra ut med andra som letar efter en sådan.

Alla stadens invånare är grannar/vänner/kolleger till någon och av den anledningen potentiella vittnen till bostadsdiskriminering. Stöd lokala antidiskrimineringsbyråers kampanjer som ger information om lagstiftning mot diskriminering och erbjuder stöd. Stöd bildandet av en antidiskrimineringsbyrå som kan ingripa och medla i grannkonflikter (se kapitlet om Antidiskrimineringsbyråer för mer information).

RISKER, UTMANINGAR

Projekt tar slut när finansieringstiden upphör.

ÅTGÄRDER FÖR ATT MINIMERA RISKERNA

Försök genomföra en uppföljning, åtminstone genom att organisera ett tankeutbyte bland kolleger på fältet om vad som gick bra och vad som inte gjorde det.

→ SÄKRA EN GRUNDLÄGGANDE INFRASTRUKTUR OCH MOTVERKA SEGREGERING

Den här sektionen handlar om den strukturella utvecklingen i underprivilegierade eller missgynnade bostadsområden. Den tar upp adekvata bostäder i snäv betydelse, men den handlar också om tillgång på tjänster, materiel, faciliteter och infrastruktur, överkomliga hyror, beboelighet och läge, inklusive möjligheter till utbildning, arbete och fritidsaktiviteter, enligt FN:s krav på rätt till adekvata bostäder (Art 11 CDESCR – FN Konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter).

Det föreslagna tillvägagångssättet kombinerar utvecklingen av infrastruktur med socialt arbete. Syftet är att motverka att det bildas segregerade områden där marginaliserade grupper bor. Det hela genomförs på stadsdelsnivå och har som målsättning att förbättra levnadsvillkoren och förstärka social inkludering och ett aktivt medborgarskap. Därför är det avgörande att man inkluderar alla invånare i området (marginaliserade och icke-marginaliserade) från början. Erfarna kommuner betonar vikten av socialt arbete och medling som kompletterande åtgärder. Socialarbetare är betydelsefulla för att skapa förtroende hos områdets befolkning, vilket har visat sig vara en viktig framgångsfaktor. Antidiskrimineringsåtgärder inom ramen för en inkluderande grannpolitik kan införlivas med mer omfattande utvecklingsåtgärder, t ex ingå i ett mer generellt program för stadsförnyelse.

Begränsningar

Ett grannskapsprogram bör avgränsas till ett bestämt område för att man ska kunna ta itu med dess speciella behov. En kommun som planerar att genomföra sådana åtgärder måste vara medveten om att man därmed exkluderar områden utanför det grannskap man vänt sig till. Erfarenheten visar att de som bor i det exkluderade området kanske inte förstår hur man valt och känner sig ännu mer utestängda.

PLANERING OCH ENGAGEMANG AV INTRESSETER

14

STEG Samla relevanta intressenter

- Relevanta delar av den kommunala förvaltningen i området, beroende på stadens storlek och räckvidden för åtgärderna.
- Relevanta offentliga institutioner: det rekommenderas att man inkluderar lokala intressenter eftersom de har direkt daglig kontakt med de boende i området och därför känner till situationen och behoven. Skolor är relevanta intressenter eftersom de respekteras inom samhället och kan fungera som gränssyta mellan kommunen och invånarna. Framgångsrika åtgärder för social inkludering har från början involverat skolor eftersom de kan bidra med viktiga idéer och barnen är en relevant utgångspunkt för att nå föräldrarna.
- När det gäller infrastrukturen rekommenderas att tjänsteleverantörer inkluderas, t ex ett kooperativ som har hand om offentliga faciliteter som toaletter/duschutrymmen. Socialarbetare och leverantörer av sociala tjänster i området måste vara med från början.
- Representanter för etniska minoriteter. Om grannskapspolitiken också syftar till att reducera etnisk segregering är det av avgörande betydelse att representanter för etniska minoriteter inkluderas i planeringen. De lokala invånarna måste delta i åtgärderna, inte enbart vara föremål för dem.
- Relevanta intressenter utifrån med erfarenhet av och kunskap om social inkludering och stadsplanering. Det rekommenderas därutöver att konstnärer som är verksamma inom området ska involveras eftersom de kan ha en "intuition" som kan hjälpa stadsplanerarna förstå "andan" i området.

15

STEG Genomför en behovsanalys

En behovsanalys är av hjälp genom att samla in befolkningens idéer och problembilder för att utforma åtgärder som faktiskt behövs och kan få resultat. Behovsanalysen är av hjälp när det gäller att utforma åtgärderna som helhet och dessutom åtgärder som inriktas på den konkreta målgruppen. Åtgärder som inriktas på en målgrupp bäddar för acceptans och delaktighet från befolkningens sida.

Föreslagna metoder för en behovsanalys:

- rundabordssamtal med centrala intressenter (nämns ovan) i området för att identifiera och diskutera lokala frågor som gäller bostäder (t ex övergivna byggnader, brist på allmän infrastruktur, problem med energiförsörjningen, otrygga platser o s v.)
- auktoritativ kartläggning av området med hänsyn till centrala frågor (t ex att identifiera platser som uppfattas som osäkra och otrygga).
- en undersökning av befolkningen i respektive område
- insamling av data från organisationer, NGO:er, som har kontakt med människor boende i respektive område.

Tips! Om behovsanalysen avslöjar alltför många problem, bör ni först inspektera de mest pressande frågorna och fokusera på dem. Framgångsrik planering måste baseras på en rigorös uppskattning av behoven i det relevanta området, och det kan ta upp till 2 år. Kontinuerlig analys och anpassning till behoven är avgörande för att det hela ska lyckas.

16

STEG Utse en förvaltningskommitté.

Uppnå ett beslut av kommunfullmäktige

Det rekommenderas att förvaltningskommittén bildas genom beslut av kommunfullmäktige. Det ger kommittén mer makt och man undviker interna administrativa motsättningar.

Bestäm uppgifterna och nominera medlemmarna.

Uppgifterna för förvaltningskommitténs ordförande är kommunikation, möten med medborgare, organisation av arbetsgrupper, samordning av offentligt arbete och medling i konflikter.

Utse en administrativ samordnare. Översyn och uppföljning är centrala uppgifter. Förvaltningskommittén bör inkludera tjänstemän som har erfarenhet av projektledning och områdesutveckling. Erfarna kommuner pekar tydligt ut vikten av erfarenhet av områdesutveckling i förvaltningskommittén.

Utse den operativa personalen

Idealet är att varje enskild aktivitet – enligt vad behovsanalysen funnit – har en chef. Denna person bör ha ansvar för arbetsordning, tidsgränser och resultat. Personalen leds och får stöd av förvaltningskommittén.

RISKER, UTMANINGAR

ÅTGÄRDER FÖR ATT MINIMERA RISKERNA

Utmaningar som beror på administrativa och byråkratiska procedurer

En analys av värdet/lönsamheten av denna politik är svår att visa eftersom resultaten ibland inte är lätta att se.

Förstärk den interna kommunikationen och insynen. Använd lönsamhetsmodeller som inkluderar fördelarna med förebyggande åtgärder. Se till att det finns operativa mål och synliggör vad som uppnåtts.

Problematiska relationer och konflikter mellan olika offentliga myndigheter påverkar utvecklingen av hela upplägget.

Utse en välkänd och respekterad chef med god kunskap om förvaltningen och god förhandlingsförmåga.

Alltför många olika partners och intressenter utnyttjar olika kommunikationsmetoder och tekniska lösningar.

Samordnaren bestämmer reglerna för kommunikation och konfliktlösning inom projektet.

Utmaningar som beror på användarnas särdrag

Hög rörlighet i det område som är i fokus.

Utmaningar som har att göra med politiska och strategiska intressen.

Invandringspolitiken förlamas av rädsla att förlora politisk enighet.

Från politisk utgångspunkt finns ett behov att finna en balans mellan önskan att bevara den nationella kulturen och respekten för andra kulturer med sikte på att främja samexistens och samhörighet.

Skapa medvetenhet bland politiker om att migration inte är ett nytt fenomen. Så kallade "invandrare" har ofta mångåriga rötter i landet, och stadsförvaltningar måste ta hänsyn till alla invånare, inklusive invandrare.

RISKER, UTMANINGAR**ÅTGÄRDER FÖR ATT MINIMERA RISKERNA****Utmaningar som beror på politikens begränsade räckvidd:**

Inkluderingen av ett visst område för grannskapsåtgärder innebär alltid en exkludering av andra områden. Detta kan orsaka spänningar och avund.

Inkludera omgivningen när så är möjligt genom att tillåta boende i andra områden att ta del av tjänsterna/infrastrukturen (t ex samlingslokaler, coachning för barnen); överväg uppföljningsprojekt i dessa övriga områden.

UTVECKLA UPPLÄGGET

17

STEG Preciserat mål och konkreta åtgärder

Åtgärder av det här slaget lönar sig bara om användarna och socialarbetare som redan finns i området är involverade från början. Grannskapspolitik kan vara av olika slag när det gäller omfånget: den kan omfatta hela stadsdelar, särskilda förortsområden eller vissa bostadsområden. Målsättningarna bör bestämmas i enlighet med resultaten från behovsanalysen (se ovan). Konkreta åtgärder för att nå målen behöver formuleras inom ramen för stadens befogenheter.

Utnyttja de kontakter med målgruppen som etablerades när behovsanalysen genomfördes för att diskutera varje del av upplägget. Delaktighet och behovsbaserad utveckling av målsättningar och sätt att uppnå dem är mycket viktiga för att dessa åtgärder ska accepteras i området. Ta hänsyn till angränsande frågor som arbetslöshet, näringsliv och skolor. Det håller inte att förbättra infrastrukturen för bostäder om invånarna inte kan betala hyran.

UPPLÄGG

Grundläggande infrastrukturfrågor:

Målsättning: garantera grundläggande infrastruktur för sanitära behov och energi för alla stadens invånare med hjälp t ex av följande åtgärder:

- Förse varje lägenhet i området med fullvärdiga sanitära tjänster (utan att äventyra deras överkomlighet kostnadsmässigt).
- Leverera adekvata system för elektricitet och värme.
- Workshops för boende med information om hur man förebygger och bekämpar mögel, effektiv uppvärmning osv.

Fysiska och miljörelaterade frågor:

Målsättning: stimulera invånarna att mötas och verka för social integration och stödja rörligheten inom staden med följande medel:

- Se till att området utrustas med fler grönområden och ytor för rekreation (gatorna är trånga; det saknas platser där man kan samlas).
- Skapa identifikationsmöjligheter i det fysiska rummet: både för infödda och för invandrade.
- Förnya och modernisera området från en fysisk utgångspunkt
- Tänk om när det gäller effektiv kollektivtrafik
- Förbättra säkerheten genom olika byggåtgärder (skydd för fotgängare, bättre belysning osv)

Sociala och kulturella frågor:

Målsättning: förbättra områdets image och propagera för det genom lokala kulturella aktiviteter enligt följande:

- Stimulera aktivt medborgarskap.
- Aktivera effektiva allmänna tjänster som kontrast till städernas förfall.
- Förbättra integrationen av socialt sårbara grupper.
- Förändra den negativa uppfattningen (dåligt renommé) om området; (indikatorer: hur andra delar av staden skildrar området när man talar om det).
- Skapa "community paths", även om det är besvärligt, eftersom människor ibland har endast begränsade kulturella verktyg (indikator: uppgifter om utbildningsnivån).
- Etablera ett brett urval av kulturella initiativ i området (traditionell och nyskapande teater, dans, bio).

Ekonomiska och sysselsättningsfrågor:

Målsättning: främjande av arbetstillfällen, upprätthållande av investeringar och höjning av områdets konkurrensförmåga på följande sätt:

- Stöd till små och medelstora företags investeringar;
- Förbättra områdets ekonomiska infrastruktur;

- Stärk samarbetet mellan lokala företagare när det gäller marknadsföring;
- Upprätthåll sysselsättningsnivån;
- Reducera avhoppsnivån i skolorna;
- Förbättra och utvärdera invandrarnas kompetens;
- Etablera coaching för att utveckla företagsprojekt, och ekonomiska incitament för befintliga eller nyligen etablerade mikroföretag i området.

Etnisk desegregering:

Målsättning: social inkludering av etniska minoriteter som drabbas av segregering, fattigdomsskapande åtgärder och ghettoisering på följande sätt:

- Utbildning: fullständig obligatorisk utbildning; erbjud yrkesutbildning i samverkan med arbetsförmedlingen.
- Incitament för anställning och inkludering på arbetsmarknaden: finansiering under 6 månader – arbetsgivare ska i sin tur behålla de anställda under ytterligare 6 månader.
- Rörlighet: stöd åt människor till att flytta till integrerade bostadsområden. Ett förhandsvillkor är att involvera dem som bor i integrerade bostadsområden för att där skapa acceptans. Den ökade rörligheten måste åtföljas av socialt arbete och medling.

När olika byggnadsåtgärder vidtas måste man ta hänsyn till följande frågor: Vem ska använda den? När? Hur och för vad? Bygger man hinder eller inte?

Med tanke på den sociala och ekonomiska utslagning som ofta hör ihop med marginalisering i bostadssektorn är det avgörande att man kombinerar infrastrukturella åtgärder med socialarbete och sociala tjänster. Dessa tjänster är avsedda att överbrygga det avstånd de som bor i marginaliserade områden möter, t ex svårigheten att utnyttja "regelrätta" tjänster i staden och tillfredsställa grundläggande behov och rättigheter. Beroende på villkoren i målområdet kan detta omfatta:

- mobila läkare och vårdpersonal som erbjuder gratis hälsoundersökning och information om förebyggande åtgärder och hälsosam livsstil;
- vård av barn och gamla
- yrkesutbildning för vuxna med dåliga kvalifikationer
- ungdomsarbete, arbete på gatorna
- samhällsarbete, exempelvis för att skapa ett medborgarhus, en ungdomsgård o s v.

Diskutera med alla intressenter och boende hur de som bor i området ska kunna inkluderas i infrastrukturåtgärderna på ett sätt som tar hänsyn till och höjer deras kompetens. Kombinera exempelvis renovering av en byggnad med möjlighet till yrkesutbildning för missgynnade lokala ungdomar, kombinera utveckling eller uppbyggnad av elektricitetssystem med information hur man använder en elmätare för att se sina egna energikostnader.

När man utformar konkreta åtgärder bör man komma ihåg att det övergripande målet är att främja social inkludering och social sammanhållning genom att utveckla/förnya det område man valt.

Tips! Betydelsen av skolor i ett områdes utveckling: när man underlättar tillgängligheten för befolkningen rekommenderas det att involvera alla skolor i området. Skolorna är viktiga ingångar till befolkningen (via lärarna når man eleverna och via eleverna når man deras föräldrar). Se barnen som en målgrupp för de första aktiviteterna. Om barnen är involverade skapar det ett direkt och enklare sätt att också involvera deras föräldrar.

Inbjud skolorna att delta i utvecklingen av upplägget och i idékläckning ("brainstorming") om aktiviteter för att förbättra livskvaliteten i området. Man kan t ex delta i skolprojekt om detta eller integrera åtgärdsaktiviteter i läroplanen i början av varje skolår. Genomförandet av arbetet på skolan kan därutöver garanteras genom befintliga grupper som spänner över flera klasser och genom redan etablerade samordningsmetoder.

FRÅN ORD TILL HANDLING

18

STEG Öppna ett ändamålsenligt, tillgängligt kontor

Öppna ett kontor i hjärtat av målområdet. Förvaltningskommittén behöver också finnas där. Det skapar närhet och gör det möjligt för alla aktörer inom projektet och lokalbefolkningen att interagera.

Erfarna kommuner föreslår åtgärder för att skapa trovärdighet för kontorets verksamhet. Projektkontoret förväntas ha längre kontorstider än man har i stadshuset. Man behöver inte bestämma tid för besök eller ha formella sammanträden med myndigheterna. Detta skapar förtroende hos befolkningen.

Tips! Arrangera en öppningsceremoni där alla är inbjudna. Erfarenheten visar att det är bra att kombinera öppnandet med någon annan öppningsceremoni, t ex av en renoverad biograf eller någon offentlig institution som sedan används som startpunkt för att omsätta åtgärderna i praktiken. Ett tal av borgmästaren (kommunalrådet) och andra politiker är också viktigt. Inkludera så många grupper som möjligt från lokalbefolkningen. Vänd er särskilt till dem som ännu inte nåtts genom kommunens välfärdsprogram (socialtjänst, äldrevård, m m) och andra kanaler.

RISKER, UTMANINGAR

För mycket reaktioner och omnämnande i pressen kan äventyra arbetet med åtgärderna: denna bevakning kan bidra till en negativ opinionsbildning.

ÅTGÄRDER FÖR ATT MINIMERA RISKERNA

Satsa på god PR och uppmärksamhet i medierna; tänk på detta och reflektera över och diskutera med förvaltningskommittén vilket intryck åtgärderna har eller bör ha.

DET DAGLIGA ARBETET

19

STEG Försäkra er om ordentlig kommunikation och samordning

Daglig samordning genom e-posten och gruppsammanträden med personalen en gång i veckan är mycket effektivt. Sammanträdena bör omfatta diskussioner och feedback; deltagarna bör ta upp kontroversiella frågor som uppstår under det dagliga arbetet. Dagligt samarbete garanteras av förvaltningskommittén eller när det gäller åtgärder i mindre skala av en person – men i det här avseendet måste det finnas ett tydligt ansvar.

20

STEG Se till att det pågår oavbruten kommunikation med användarna och partners

Det är endast genom kontinuerlig kommunikation och inkludering av användarna (målgruppen) från första början som man bygger upp ett förtroende mellan dem som genomför projektet och användarna. Detta utgör en garanti för att det hela ska gå bra. Använd socialarbetarna för att kommunicera med användarna och arrangera regelbundna möten för användarna.

RISKER, UTMANINGAR

ÅTGÄRDER FÖR ATT MINIMERA RISKERNA

Utmaningar som beror på administrativa och byråkratiska procedurer:

Invånarna har förutfattade meningar om den offentliga förvaltningen (byråkrati, processer som drar ut på tiden)

Försök vara så flexibel och tillgänglig som möjligt för kontakter med invånarna (även på icke-kontorstid)

RISKER, UTMANINGAR**ÅTGÄRDER FÖR ATT MINIMERA RISKERNA****Utmaningar som beror på användarna och de aktörer som är involverade**

Vandalism eller vårdslöshet med allmän egendom

Ökad medvetenhet och sanktioner (den som vandaliserat måste reparera skadan)

Motstånd och opposition bland invånarna

Arrangera medlingsmöten för att förklara komplexiteten i en given situation för att få dem att förstå de olika intressena. Principiellt: negativa reaktioner från invånarna motverkas av en tydlig kommunikation från staden. Etablera en "hotline" telefon för klagomål.

Användarna bör vänja sig vid åtgärderna: om t ex husen i ett fattigt område renoveras måste barnen vänja sig vid att använda en toalett eller en dusch eller att ha utrymme för att sova i ett annat rum än sina föräldrar.

Socialt arbete och psyko-socialt stöd är här avgörande. All renovering och alla förändringar ska meddelas i förväg till de boende. Bilda en grupp som enbart är ansvarig för att organisera och genomföra flytten (så att man inte behöver utnyttja socialarbete för detta).

(Infra)-strukturella utmaningar

Begränsade resurser, övertidsarbete och obetalt arbete.

Motivera invånare att delta frivilligt. MEN detta deltagande kan inte ersätta det politiska ansvaret att genomföra det som är ett offentligt ansvar: (t ex att bygga cykelbanor). Lita inte alltför mycket på de boendes medverkan.

UPPFÖLJNING

Om åtgärderna finansieras av EU eller någon annan donator är möjligheten begränsad att vid ett senare tillfälle göra större förändringar. Det går inte att förändra målsättning eller aktiviteter, men modus operandi, tillvägagångssättet, kan justeras. Det är mycket viktigt eftersom grannskapsprojekt har många nyanser, deltagare och projektdetaljer; det kan bli nödvändigt att hitta lösningar på oväntade problem som plötsligt dyker upp. Följande lärdomar har rapporterats:

- Tala med medborgare;
- Visa öppenhet i förhållande till alla intressenter
- Sätt inte upp en tidsram som är för snäv (5 år är realistiskt).

FRAMGÅNGSFAKTORER

En inkluderande grannskapspolitik främjar insynen på olika nivåer inom förvaltningen. Denna politik möjliggör samarbete mellan delar av förvaltningen som traditionellt inte arbetar tillsammans.

- Professionalism och erfarenhet när det gäller att utforma och sköta ett projekt (skötsel och finansiering).
- Djup kunskap om området som avses och dess dynamik bland intressenterna (socialarbetare; socialtjänst).
- Socialarbete i det utvalda området och delaktighet i åtgärdsaktiviteterna
- Tillräckligt med tid för utveckling och genomförande: 5 till 7 år är realistiskt (2 år för förberedelser, 2-3 för genomförande och 1-2 år för uppföljning)
- Uppföljning är viktigt eftersom grannskapsåtgärder skiljer sig från att investera i vägar och trottoarer som senare kan lämnas för sig själva;
- Förmågan att lyssna på områdets verkliga behov och ignorera negativa fördomar eller berättelser om förorterna;
- Ärliga och öppna relationer med de boende;

- Involvering av invånarna (inklusive barn och ungdomar) från första början;
- Involvering av invandrare, etniska minoriteter och marginaliserade samhällsgrupper;
- Ständig kommunikation och ständigt samarbete;
- Involvering av externa institutioner och aktörer, exempelvis företag (affärsägare, professionella sammanslutningar)
- En engagerad borgmästare/kommunalråd (och andra politiker på hög nivå) som står bakom politiken;
- De positiva resultat som uppnås genom åtgärderna kan upprätthållas långsiktigt tack vare "samarbetsavtal" mellan kommunen och invånarna.

GENOMSLAG OCH RESULTAT

För att mäta utfallet av politiken nämndes ett antal indikatorer:

- Antal personer som har fått tillgång till tjänsterna (indikerar acceptans)
- Antal (proportion) av invånare som deltagit;
- Involvering av barn, särskilt som de insåg komplexiteten och svårigheterna i att planera, genomföra och underhålla allmän egendom (i det här fallet en offentlig park);
- Antalet nyligen etablerade faciliteter i stadsdelen (t ex ett konstgalleri);
- Utnyttjandet av faciliteter som tillkommit genom åtgärderna;
- Nivån på frivilligt arbete för underhåll (samla skräp, bevattning av växter);
- Internationell uppmärksamhet för stadsdelen och synlighet (rapporter i medierna);
- Stadens image (rapporter i medierna);
- Indikator på det långsiktiga resultatet: utveckling av turismen enligt antalet övernattningar.

RESURSER OCH EXEMPEL

Graz (Österrike): Medlingstjänst

Fredskontoret i Graz driver en medlingstjänst som professionellt stöder och hjälper invånare i offentliga bostadsprojekt att lösa dispyter mellan grannar. Målet för en sådan diskussion är att uppnå en ömsesidigt acceptabel lösning av dispyten. Det faktiska resultatet sammanfattas i en skriftlig överenskommelse. Överenskommelsen är en frivillig deklaration av parterna att de kommer att arbeta aktivt för att förbättra situationen.

<http://www.friedensbuero-graz.at/cms/angebote/gute-nachbarschaft/#c460>

Pécs (Ungern): Desegregering i "I": Staden har en synlig Roma befolkning av vilka många bor i olika segregerade kvarter. Samarbetet mellan Pécs och FN:s utvecklingsprogram UNDP inleddes år 2011. En av de viktigaste målsättningarna var att finna konkreta bostadslösningar på lång sikt för segregerade familjer och därmed komplettera kommunens insatser på det området. Ett större hinder var att familjer som levde i extrem fattigdom måste hitta ekonomiska lösningar eftersom de annars skulle hamna i en skuldfälla.

Torino (Italien): Urban Barriera – stadsutvecklingsprogram (*Uni Padova*)

Urban Barriera är ett stadsutvecklingsprogram som syftar till att inleda en allmän förbättring av "Barriera di Milano"-området, ett historiskt distrikt i norra Torino. Detta program sponsrar arrangemang och initiativ till förmån för social inkludering och aktivt medborgarskap inom ramen för en mer allmän utvecklingsplan för förnyelse och förstärkning av det gemensamma stadslivet. Urban Barriera ingriper på fyra olika plan: den fysiska miljön, ekonomi och arbete, kultur och kraftfull kommunikation och socialt stöd.

<http://www.comune.torino.it/urbanbarriera/>

<http://www.comune.torino.it/urbanbarriera/en/>

PLATS FÖR ANTECKNINGAR

Varför behövs den?
Utgångspunkter
Från ord till handling
Uppföljning

PLATS FÖR ANTECKNINGAR

PLATS FÖR ANTECKNINGAR

